

The International Journal of
TRANSPORT & LOGISTICS

Medzinárodný časopis
DOPRAVA A LOGISTIKA
Mimoriadne číslo 8/2010

ISSN 1451-107X

VÝVOJ CIEN ROPY V ROKU 2010

DEVELOPMENT OF OIL PRICES IN 2010

Ján Šurim¹, Ján Pinka, Miloslav Pinčák, Martina Maslejová, Monika Petriláková

Key words: crude oil, crisis, reserves, Deepwater Horizon, prices

Abstract: This year crude oil prices have been particularly affected by news of the world economy, specifically by Greek crisis, high oil reserves in the U.S. and discovery of the new sub-sea of oil deposits in Brazil. It is likely, that oil prices will affect drilling platform failure Deepwater Horizon in the Gulf of Mexico, that caused of ecological disaster. By the end of year, the crude oil prices should not be reduced, on the contrary is expected gradual increasing of crude oil prices to a limit of 100 USD per barrel.

1. Úvod

V roku 2009 došlo u ropy k viac ako 100 % oživeniu z jej miním okolo 35 USD za barel, a to po veľkom páde cien ropy na konci roku 2008, ktorý bol spôsobený úverovou krízou a recesiou svetovej ekonomiky. Toto oživenie môžeme pripísať hlavne k opätovnému naštartovaniu ekonomiky, ktoré vyvoláva prirodzený dopyt po ropy a ďalších komoditách. Prvý mesiac v roku 2010 sme mohli sledovať pokles cien ropy, následne začal postupný rast cien až na úroveň 87 USD za barel ropy, čo môžeme považovať za rekordnú cenu ropy v tomto roku. V máji však nastal prudký pokles, až pod hranicu 70 USD za barel a koniec prvého polroku sa niesol v znamení oscilácie cien ropy na úrovni 75 USD za barel.

2. Faktory vplývajúce na ceny ropy v roku 2010

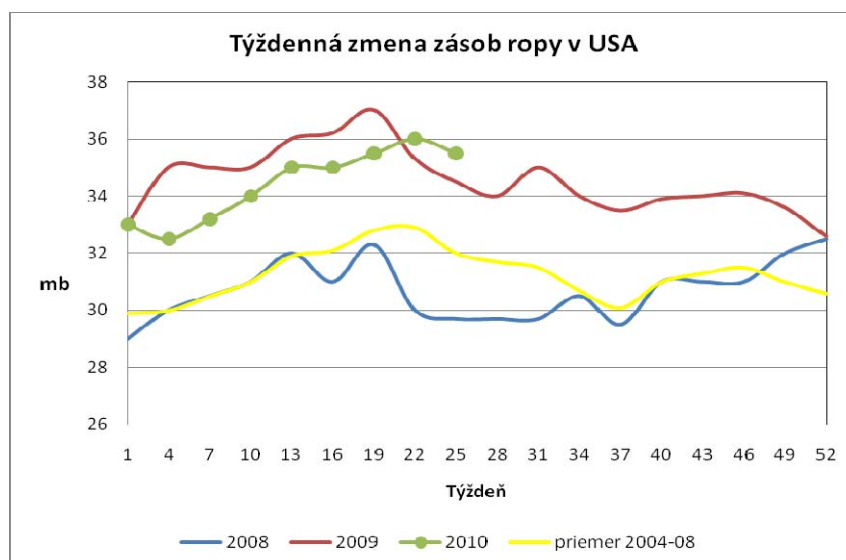
V tomto roku ropa nie je ovplyvňovaná pravidelnými výkyvmi dopytu a ponuky, ale podlieha správam o svetovej ekonomike. Preto jedným z hlavných aspektov, ktorý ovplyvňuje rast cien ropy je grécka kríza, následkom ktorej boli zasiahnuté prognózy hospodárskeho rastu európskej ekonomiky. Z toho vyplýva zákonitosť, že keď sa ekonomike darí, tak je vysoká spotreba ropy ale naopak, keď ekonomika zaostáva tak spotreba automaticky klesá.

Ďalším aspektom vplývajúcim na cenu ropy sú vysoké, až rekordné zásoby ropy v zásobníkoch v USA, kde sa nachádza približne 35 miliónov barelov ropy, čo spôsobilo pokles cien ropy a dokonca v máji tohto roku sa po veľmi dlhom období stala severoamerická ropa *WTI** lacnejšou ako európska ropa *Brent***.

¹ Ing. Ján Šurim, prof. Ing. Ján Pinka, CSc., Mgr. Monika Petriláková, Ing. Miloslav Pinčák, Ing. Martina Maslejová, ÚMVA OŽP, Fakulta BERG TU Košice, Park Komenského 19, 040 01 Košice, Slovenská republika, jan.surim@tuke.sk, jan.pinka@tuke.sk

* *WTI* - West Texas Intermediate, ľahká severoamerická ropa

** *Brent* - zmiešaná ropa, zahrňujúca 15 druhov ropy z nálezísk v Severnom mori

Obr. 1 Týždenná zmena zásob ropy v USA.

Dôležitou správou je tiež objavenie dvoch podmorských nálezísk ropy v Brazílii. Jedným z nich je nálezisko Franco, kde by sa mohlo nachádzať okolo 45 miliárd barelov ropy. Pri druhom nálezisku ešte nie je známa presná veľkosť zásob, ale mohlo by to byť ešte viac barelov. Hlavným problémom, tak ako pre všetky podmorské náleziska budú vzrastajúce náklady, ktoré budú musieť byť vynaložené pri ťažbe na lepšie zabezpečenie vrtov a celkovú bezpečnosť ropných plošín. Tieto opatrenia budú prijaté s určitou istotou po havárii ropnej plošiny Deepwater Horizon v Mexickom zálive, ktorá spôsobila jednu z najväčších ekologických katastrof vo svete. To znamená, že ťažba podmorských vrtov sa bude už len zdražovať a tak môžeme očakávať po prijatí týchto opatrení zvyšovanie cien ropy. Otázne je len, kedy tieto bezpečnostné opatrenia vstúpia do platnosti [1, 3].

3. Havária ropnej plošiny Deepwater Horizon

Deepwater Horizon bola plávajúca vrtná plošina postavená v roku 2001 a bola prenajatá spoločnosťou BP^{***}. V apríli 2010 plošina pracovala na vrte v hĺbke asi 1 500 metrov 80 km juhovýchodne od pobrežia Louisiany. Bola v záverečnej fáze práce na vrte, keď prebiehalo jeho spevňovanie betónom. 20. apríla došlo k veľkej explózií. Pracovníci boli evakuovaní, 11 ich však zahynulo pri explózií. Po explózií nasledoval požiar, ktorý sa nepodarilo uhasiť a následne 22. apríla sa celá plošina potopila. Uzáver, ktorý mal v takom prípade vrt ihneď uzavrieť, však zlyhal a ropa z vrtu začala vytekať priamo do mora. A tým sa začala jedna z najväčších ekologických katastrof na svete, keďže denne uniká do vody okolo 50 tisíc barelov ropy a úplne uzatvorenie vrtu sa nedá presne stanoviť.

Aký to ma vplyv na cenu ropy? V prvých mesiacoch táto havária nijak prudko neovplyvnila ceny ropy, a to z toho dôvodu, že zásoby ropy v USA sú na vysokej úrovni a taktiež sa nedalo určiť ako dlho bude unikať ropa do mora a v akom množstve. Po 3 mesiacoch však táto ekologická katastrofa začína podporovať rast cien ropy, pretože všetky snahy zastaviť únik ropy boli zatiaľ neúspešné a spoločnosť BP stáli doteraz vyše 3,5 miliardy dolárov a toto číslo sa bude ďalej zvyšovať. Navyše sa hovorí aj o tom, že Európska únia by v rámci nových pravidiel mohla obmedziť hĺbku pre ťažbu ropy z mora. Uviedol to v rozhovore pre taliansky magazín La Stampa európsky komisár pre energetiku Günther Oettinger [2]. Takže v blízkej budúcnosti môžeme predpokladať ďalší nárast cien ropy z dôvodu obmedzení ťažby, ktoré môžu byť prijaté zodpovednými orgánmi, ďalej ťažkosťami ropného gigantu BP, ktorému niektorí analytici predpovedajú krach a taktiež ako sme už spomenuli vyššie, predražovaním nákladov na podmorskú ťažbu.

4. Výkyvy cien ropy v roku 2010

Zlepšujúce sa štatistiky svetových ekonomík postupne zvyšovali ceny ropy až do začiatku mája tohto roku. Banky naliali do finančných trhov miliardy dolárov, ktoré obchodníci presúvajú tak, kde sa dá očakávať najvyšší výnos. Keďže ropa je klasická cyklická komodita, ktorá rastie aj klesá súbežne s hospodárskym cyklom krajiny, dal sa očakávať zvýšený záujem práve o čierne zlato.

^{***} BP^e- British Petroleum je britská nadnárodná energetická spoločnosť so sídlom v Londýne

Následne však prišiel na ropnom trhu prudký pokles, ktorý spôsobili rastúce obavy z gréckej dlhovej krízy a jej šírenia do ďalších krajín eurozóny. Tento pokles brzdilo len posilňovanie amerického dolára. Po týždni sa však situácia otočila. Po tom, čo sa Európska únia a Medzinárodný menový fond dohodli na vytvorení záchranného balíčka v sume 750 miliárd eur na stabilizáciu globálnych trhov a riešenie gréckej fiškálnej krízy, cena ropy okamžite stúpila. Veľkosť balíčka prekvapila trhy a posilnila presvedčenie, že dopyt po ropy sa v tomto roku zotaví [4].

Aj napriek tomuto záchrannému balíčku a miernemu rastu cien, sa po niekoľkých dňoch začali silné výpredaje na komoditných trhoch, hlavne čo sa týkalo cien ropy. Dôvodom bol pretrvávajúci pesimizmus k európskemu záchrannému plánu. Investori totiž predpokladajú, že snaha európskych krajín o zníženie zadĺženia spôsobí spomalenie ekonomického rastu celej eurozóny. Obávajú sa aj zvýšenej regulácie zo strany štátov a rastu daňového zaťaženia. Rast spotreby ropy bude pravdepodobne nižší oproti pôvodným predpokladom, čo spôsobí zvýšenie zásob sprevádzané nižšími cenami. Ceny ropy sa dostali až pod úroveň 70 USD za barel, čo je hranica kedy mnohé firmy prestávajú s ťažbou, pretože je to hranica ich rentability. Platí to hlavne pre náleziská v Kanade a ropné plošiny v Mexickom zálive a v Severnom mori.

Aj preto ceny ropy neostali dlho pod touto hranicou a po pár dňoch sa dostali na úroveň 75 USD za barel. Koniec prvého polroka tak priniesol osciláciu cien na tejto úrovni.

Obr. 2 Vývoj ceny ropy Brent v roku 2010 [5].

5. Záver

Na začiatku roka sa objavili aj šokujúce predpovede, ktoré predpovedali pád cien ropy na konci roka až za 40 USD za barel, i keď je táto cena z dlhodobého hľadiska neudržateľne nízka. Na základe doterajšieho vývoja cien, pravdepodobnejší bude asi postupný rast cien, možno až k hranici 100 USD za barel do konca roka 2010. Tento rast sa bude opierať hlavne o zlepšujúce sa výkony svetových ekonomík, hlavne európskej. Pretože hlavným cieľom Európskej únie je pomoc a záchrana Grécka pred úplným krachom a taktiež vytvorenie Európskeho finančného stabilizačného mechanizmu, ktorý má slúžiť na podporu silno zadĺžených členov eurozóny. Samozrejme je tu aj obava z rozšírenia gréckej krízy do iných štátov európskej únie, čo by mohlo spôsobiť ďalšie problémy európskej ekonomike a následne pokles cien ropy.

Ďalším faktorom podporujúci rast cien ropy do konca roka by mali byť zvyšujúce sa náklady na podmorskú ťažbu, z dôvodu lepšieho zabezpečenia podmorských vrtov a zo snahy americkej vlády predísť ďalším ekologickým katastrofám, čo môže viesť aj k obmedzeniu ťažby ropy z mora.

Najpravdepodobnejšou prognózou pre koniec roka 2010 je, že cena ropy sa bude pohybovať okolo úrovne 90 USD za barel ropy.

Tento príspevok vznikol s podporou Odboru vedy a techniky MŠ SR pre aplikovaný výskum úlohy AV 4/2021/08.

Literatúra

- [1] Jean Masseron: Petroleum Economics. Editions Technip, Paris 1990, ISBN: 978-2-7108-0597-7
- [2] <http://financie.etrend.sk/firmy-a-trhy-burzy-a-trhy/ceny-zlata-caka-raketova-explozia.html>
- [3] <http://video.etrend.sk/video/komodity-milana-debnara/komodity-milana-debnara-radost-z-lacnej-ropy-nebude-trvat-dlho.html>
- [4] <http://financie.etrend.sk/firmy-a-trhy-burzy-a-trhy/cena-ropy-sa-po-raste-zosypala.html>
- [5] <http://www.kurzy.cz/komodity/ropa-brent-graf-vyvoje-ceny/>
- [6] http://www.opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/publications/MOMR_June_2010.pdf